

Horizonti

List za izgradnju župskog zajedništva

Godina: II

maj - septembar
1971.

broj
7

UZ POČETAK VJERONAUČNE
POUKE
=====

Ovogodišnji početak školske godine, a sa time i početak službene vjeronaučne godine, kada se napor oko sistematske evangelizacije naših vjernika, ne kako više sistematiziraju u didaktičkom smislu riječi, obilježen je sa nekoliko značajnih događaja, koji će, nadamo se, pozitivno utjecati na kvalitet naše evangelizacije. Svečanim otvaranjem nove, povećane župne dvorane, koja će služiti prvenstveno za evangelizaciju djece i omladine, dobivamo novi, estetski lijepo uređen prostor, što će se svakako odraziti kako na kvantitet, tako i na kvalitet evangelizacije. U taj novi prostor nastojat ćemo unijeti i nova didaktička pomagala, koja će materijal objavljene Božje Riječi prenijeti našim mladima u jeziku i načinu njima razumljivijem. Nastojat ćemo da dvorana ne poprimi izgled školske učio-

(nastavak na 4. str.)

Iz sadržaja:

• Kako pomoći đacima
u novoj školskoj godini?

(5)

• Rodi mi bebu

(9)

• Što vrijeme više prolazi,
glazbe u crkvi je sve manje

(7)

• *Horizonti*
prilog 7. broju

(1a)

RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA

Vjerojatno će mnoge iznenaditi ovo pismo. Pitat ćete se, možda, što je navelo urednika da i on, odjedamputa, piše? Da li su se javili problemi? Da li se dogodilo nešto neobično? Da li je posao krenuo nabolje, pa se sada želi pohvaliti? Da li... naprosto, što ga je navelo da piše?

E, to je ono neobično! Što me je navelo da pišem? Pravo da vam kažem, bio je to dnevni red sa zadnje sjednice uredništva, tačnije, druga tačka tog dnevnog reda: "sastav sedmog broja".

Sastali smo se u kancelariji župnog ureda i postavili pitanje: "Što ćemo napisati u ovom broju?" Postavili pitanje i stali. Svi prisutni šute.

Bilo je tu gimnazijalaca, studenata - psihologa, ekonomista, mehaničara; ali nitko ni riječi da kaže, a pitanje stoji otvoreno. Onda se netko sjetio da pogledamo u arhiv primljene pošte; možda tamo nadjemo pismo nekog čitatelja o tome što ga interesira, o čemu bismo mogli pisati. Nažalost, od toga ništa! Osim nekoliko službenih akata i neisploćenih računa, kao i čestitki za Uskrs i Božić, ništa drugo nismo našli.

Pa što ćemo sad - pitali smo se. Opet moramo sami. A vjerujte, nije to lako. No dobro, znam, znam: pitat ćete, kako nam može biti teško, kad nas ima sa toliko različitih zvanja: ekonomista, psihologa... Dragi moji, tačno je to, ali znajte: svi su oni učenici, studenti, ili pak radnici-pripravnici. Svi oni pored "Horizonata" imaju more briga: škola, sveučilište, radno mjesto, obitelj...

Stoga vas molimo, razumijte nas. Vjerujte, nije lako pisati nekome, a ne znati da li ga to što mu pišete zanima; da li je zadovoljan ili nije. A kod nas je baš tako. Do sada smo izdali šest brojeva, a dobili smo samo jedno pismo u kojem nam je ponuđena suradnja.

Šest brojeva, a jedno jedino pismo! Zar ne mislite da je to ipak malo?...

V a š

Urednik

A FŐSZERKESZTŐ ÜZENETE

Valószínűleg sokan meglepődnek e levél láttán. Kérdeitek majd: vajjon mi készítette rá, hogy egyszerre ő is írjon? Talán valami akadály tűnt fel? Valami különös történetet? Olyan jól megy dolga hogy most dicsekedni akar? Vagy talán... egyszerűen - mi okból jelentkezik most?

Épp itt a dolog lényege: mi az indítók? Összintén szólva, a szerkesztőség legutóbbi gyűlése, helyesebben, napirendjének második pontja: "A 7. szám tartalma".

Összeültünk a plébániahivatal egyik termében és fölítettük a kérdést: miről is írjunk e számban? De bizony, habár jelen volt gimnazista, egyetemi hallgató, mechanikus, közgazdász, az egész dologból csak egy maradt: a fölített kérdés, Válasz nélkül. Valakinek aztán jó ötlete támadt: átlapoztuk az archívumot, hadd lássuk mi érdekli olvasóinkat, miről írhatnánk, kinek az írását közöljük? Bizony nem találtunk ott egyebet néhány hivatalos iratnál, kifizetetlen számlánál, no meg karácsonyi meg husvét-i üdvözlőnél.

No és most?... Megint magunknak kell nekigyürkőznünk...

"Hát miért ne?" - mondja majd olvasónk - "van köztük gimnazista, egyetemista..." Igaz ez. De emellett igaz az is, hogy mindezeknek megvannak a saját kötelességeik is, a - gimnáziumban, egyetemen... Meg még az is igaz, még hozzá nagyon is igaz, hogy mi a számlákból, meg az üdvözlőlapokból nem tudjuk meg hogy olvasóink mit kívánnak, miről szeretnének hallani, olvasni. Lehet hogy nem eleget tanultunk a gimnáziumban, az egyetemen, de - nem tudjuk.

Soroljam tovább?...Hogy hat szám után egyetlen egy levelet kaptunk olvasóinktól? Nem kevés ez egy kicsit?...

Tisztelettel

a szerkesztő

nice, te ćemo je urediti tako da više liči na obiteljski kutak, a sve to u cilju duha zajedništva.. Nova sestra katehistica, koja je tokom ljeta uložila veoma mnogo truda u okupljanju one djece, koja do sada nisu bila poučavana u vjeri, također je garancija da će ovogodišnja naša nastojanja oko navještanja Kristove Vesele Riječi donijeti obilnije plod.

Biskupska konferencija Jugoslavije izdala je novi vjeronaučni priručnik sa prilogom za roditelje i katehiste koji će pouku učiniti jednostavnijom i zanimljivijom. Svim tim novinama treba odgovoriti novom, življom i svjesnijom suradnjom. U novi mjesec - novo vino; u novu dvoranu - novi duh i nova nastojanja. U dosadanjoj katehezi i nastojanjima oko katehizacije upravo je to bio najveći manjak. Više interesa sa strane roditelja, jer se radi ne samo o znanju ili neznanju određenih moralnih i vjerskih principa, nego o sudbini i odredjenju vašega djeteta. U svome shvaćanju moramo izbrisati pojam vjeronauka kao neku vrst nauka. Vjeronauk je nešto drugo. On mora biti uvođenje mladog kršćanina u život koji se temelji na poznavanju određenih istina.

Koliko je to velik zadatak, jasno nam je svima. On se ne može prepustiti samo župniku ili katehisti. On očekuje suradnju roditelja sa župskom zajednicom. U tom smislu treba promatrati i prilog novom katehizmu za roditelje, kao i savjetovanja, koja ćemo nastaviti održati tokom ove godine, a sve u cilju boljeg upoznavanja Kristove blage vijesti. Po njoj, i u njoj trebamo nalaziti idejna i praktična rješenja naših životnih problema. Tako ćemo postati sličniji i bliži Kristu, našem uzoru i idealu. Život će nam biti sretniji.

Župnik

PIJESMA

VELEČASTNOM

Kad bi svijet
pretvorili u cvijet;
ma dar dali bi ga Bogu.
Kad bi moć
pretvorili u sreću,
to svi želeli bi Bogu.

Za vas mi cvijet'e, mi sreća,
nije željeno bogatstvo,
već puladnih srdaca,
među prijatelja mir i bratstvo.

Bog vam daje nas,
to je za nas spas,
primite u domu;
da budemo uz Vas

NAŠE TEME

Počela je nova školska godina. Kao i uvijek, sa sobom je donijela mnoštvo novih obaveza i problema; kako najlakše savladati gradivo i tako postići dobar uspjeh u školi. S tim u vezi zamolili smo Moniku KIŠ, apsolvanta psihologije da za naše čitatelje, čake, napiše članak o tome kako je najpravičnije učiti.

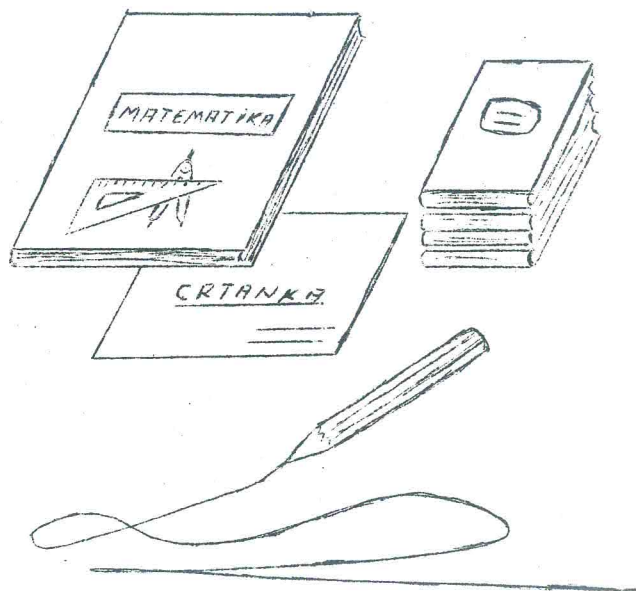
Ljubazno se odazvala našoj molbi. Nadamo se da će ovaj kratki prikaz makar donekle pomoći onima koje je taj problem do sada mučio.

Kako pomoći djecima u novoj školskoj godini?

Ovim prikazom želimo, u prvom redu, pokazati da nije svejedno kako se uči, jer često se misli da je najvažnije učiti, a zanemaruju se različite metode učenja, koje bi, pravilno primjenjene, u svakom slučaju, olakšale učenje.

Učenje je proces stjecanja novog znanja. Mi ćemo se ograničiti na učenje povezano sa stjecanjem znanja u okviru nastavnog procesa u školi. Opće je poznato da se nastava u školi odvija po rasporedu sati i da se učenici pripremaju za one nastavne predmete koji su im sutrađan na rasporedu. Međutim, to bi trebalo biti upravo obratno. Idealno bi bilo kada bi, nakon svršene nastave, učenici istog dana samostalnim radom utvrdili materijal koji su u školi, na satovima prošli uz pomoć predavača. Ispravnost ovakvog načina učenja može se potvrditi činjenicom da je zaboravljanje najbrže odmah nakon učenja. Prema tome, ako učenik u toku nastave nauči izvesni materijal, zaboravljanje toga naučenog biti će najviše izraženo u toku toga dana, a kasnije sve manje. Međutim, ako učenik još is tog dana, nakon nastave, utvrdi taj materijal, proces zaboravljanja bit će znatno umanjen.

Da bi učenje bilo uspješno, važno je da sama osoba koja uči shvati učenje kao rad, rad jednak po vrijednosti radu odrasle osobe na radnom mjestu ili u kućanstvu. Zbog toga je neminovno od samog početka učenja, dakle od prvog razreda osnovne škole stvarati kod učenika radne na

vike. U tome, pored škole, veliku ulogu mogu, i moraju, odigrati roditelji. Oni će prvenstveno stvarati pravilan stav prema radu kod svoje djece, zatim, omogućit će im slobodno vrijeme kada se od njih ne zahtjeva ništa osim učenja. Važna činjenica pri učenju je okolna sredina. Učeniku je potrebna zasebna prostorija, a ako to nije ostvarivo, tada barem siguran, miran kutak u zajedničkoj prostoriji.

Ozbiljno učenje pretpostavlja ove uvjete, ali samo samo osiguranje vanjskih uvjeta još ne garantira uspjeh u učenju. Učenje će biti toliko uspješnije, koliko je učenik osobno više zainteresiran za učenje. To znači da on sam mora željeti da uči. Svaki pojedinac, a osobito kršćanin, morao bi shvatiti da je u sveukupnom planu Bog i njemu dodijelio određenu ulogu. Da li je to uloga radnika, krojača, liječnika ili domaćice, to će svaki u savjesti prosuditi, ali bitno je da tu životnu ulogu neće moći nitko dobro izvršiti, ako se temeljito na to ne pripremi. Prema tome, mi smo dužni, kao kršćani, od samog početka uložiti u svoje obrazovanje maksimum svoje energije.

Veliki problem pri učenju je kampanjski rad. Njime se na neki način nadomješta nedostatak radnih navika. Učenici uče za ocjenu, uče kad očekuju da će biti pitani, pred školske zadaće i kontrolne zadatke, a najmanje im dolazi do svijesti da se uči "za život", da je važno usvajanje novih činjenica, od kojih, naizgled, nema koristi, ali koje će u sveukupnom životnom znanju i iskustvu imati značajno mjesto.

Jedan isti materijal se može učiti na više načina. Najpoznatije metode su globalna i parcijalna metoda, tj. učenje cjeline i učenje dijelova. I jedna i druga metoda mogu biti jednako dobre, a najčešće se u praksi koristi kombinirana metoda, znači primjenju je se istodobno globalna i parcijalna. Kako bi još više osvijetlili sam proces učenja, pokazat ćemo na jednom konkretnom primjeru učenje jedne lekcije. Prvi stupanj predstavlja čitanje cijelog teksta lekcije iz knjige, udžbenika ili bilježaka. Ako je dobitni tekst dugačak, potrebno ga je razdijeliti na smislene cjeline. U kvalitetnim udžbenicima to je učinjeno podjelom teksta na pasuse ili postavljanjem podnaslova. Ako se primjenjuje parcijalna metoda pristupa se čitanju i utvrđivanju svake cjeline. Kod globalne metode cijeli tekst će se usvajati bez podjele na dijelove. No i kod parcijalne metode se ne smije zanemariti cjelina, pa je potrebno, nakon svladavanja pojedinih dijelova sve ponovno povezati u jednu cjelinu. Zbog toga je najbolji način učenja kombiniranje ovih dviju metoda.

Nikad dovoljno na se naglasi potreba preslišavanja pri učenju. Tek kada se bez pomoći udžbenika može prepričati bitna sadržina lekcije, tek tada je sigurno da je naučeno. Pri uzastopnom učenju više različitih predmeta važno je da se pazi na slijed predmeta koji se uče. Poželjno je da se uče jedan za drugim predmeti koji su međusobno što manje povezani, npr. nije dobro učiti matematiku, a zatim fiziku, nego treba iza matematike učiti povijest, a iza toga fiziku i slično.

Veliku pomoć kod učenja može pružiti konceptiranje. Sam učenik, u toku učenja, na kon što se čitanjem upoznao sa teksto-m, ispisuje najvažnije činjenice iz knjige, a kasnije, cjelokupni materijal ponavlja uz pomoć tih bilježaka. Također puno može koristiti skiciranje, crtanje i drugi načini slikovitog predstavljanja zakona, pravila, i uopće činjenica, pa je zato aktivno učenje uz skiciranje, ispisivanje formula i slično u velikoj prednosti pred tkzv. pasivnim učenjem, koje se svođi na čitanje i preslišavanje.

I, na kraju, da istaknemo važnost odmora i slobodnog vremena. Proces učenja ne smije trajati predugo, jer postaje monotono, organizam se zamara i uspjeh je sve manji. Zato je potreban odmor u toku učenja. Ako učenje neprekidno traje nekoliko sati, učenik se može odmarati pet do deset minuta svakih pola sata. Važno je pri tome da taj odmor bude temeljit, da se jednostavno ne misli na ono što se prethodno učilo. Odmor može biti proveden u nekoj drugoj aktivnosti: slušanje glazbe i sl. Najbolji odmor je, svakako, san, te bi roditelji morali paziti na to da školska djeca spavaju najmanje 8 - 10 sati.

Svoje slobodno vrijeme učenik i sam može organizirati i korisno provesti - čitajući knjige (izvan školskog programa), posmatrajući dobre kino-predstave, gledanjem dobrog školskog i zabavnog TV programa, pomažući u kući i sl. Kod mlađih učenika osobito u I i II razredu mora biti određeno vrijeme i za igru koja je njima još neophodna.

Iz mora činjenica, ovdje iznesenih, svatko može makar neke primjeniti na sebe i tako olakšati učenje i poboljšati uspjeh.

Monika KIŠ

glazba u crkvi

ŠTO VRIJEME VIŠE PROLAZI, GLAZBE U CRKVI JE SVE MANJE

=====

- + Na svečanim Misama samo stari harmonij;
- + Krivac: ljetne ferije i instrumenti;
- + Gdje tražiti opravdanje za (ne)rad?

Kada je, krajem prošle godine u našoj župi osnovan VIS "Horizonti" (mada sa nedovoljno instrumenata), i kada se vidio entuzijizam kod mladića i djevojača angažiranih u tome orkestru, htjeli mi to ili ne, nametnula nam se misao: hoće li crkvena glazba komponirana u novom ritmu i izvedena na novim instrumentima, biti prihvaćena od strane starije generacije vjernika naše župe?

No, bojazan je bila bez opravdanih osnova. Nvi ritam u crkvenoj glazbi naišao je na podršku vjernika i otpočelo se sa sistematskim radom: vježbalo se mnogo; na nedjeljnim i blagdanskim sv. Misama obavezno se pjevalo uz električne gitare. Kasnije su nabavljeni i bubnjevi. Dolazili su i pozivi sa strane: Bač, Bački Monoštor, Mala Bosna (kod Subotice).

Jednom rječju, Horizontalcima (tako su popularno nazvali članove orkestra), predstojala je lijepa budućnost.

I zaista, svi smo im se divili. Ali, što je vrijeme više prolazilo, glazbe u našoj crkvi bilo je sve manje, (mislimo na glazbu "Horizontalaca"), da bi je početkom ovoga ljeta potpuno nestalo. Na svečanim

Misama svirao je jedan stari harmonij, a pjevale su časne sestre i nekoliko mladića i djevojaka, koji, valjda, nisu otišli na ljetovanje.

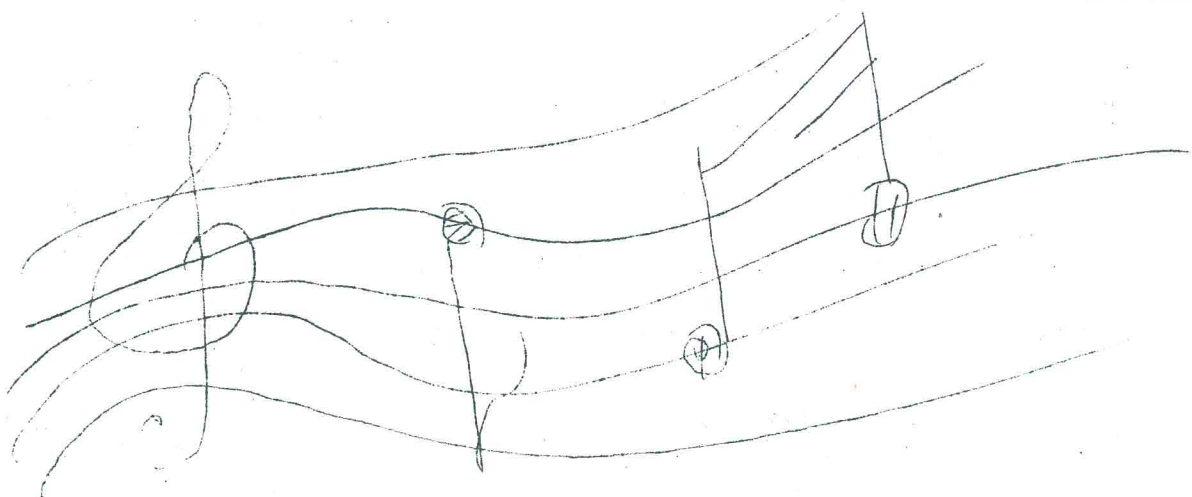
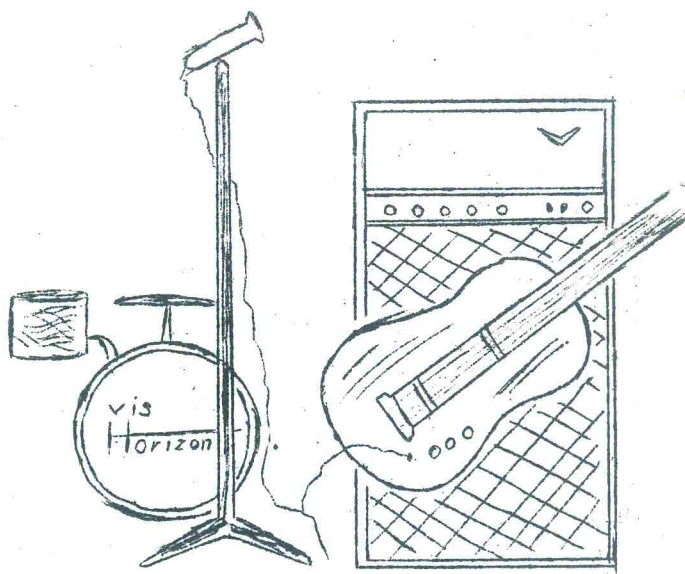
A gdje su "Horizontalci?" Nakon duže pauze (gotovo tri mjeseca), imali smo prilike vidjeti ih, (istina okrnjene), nedavno na jednoj sve-toj Misi.

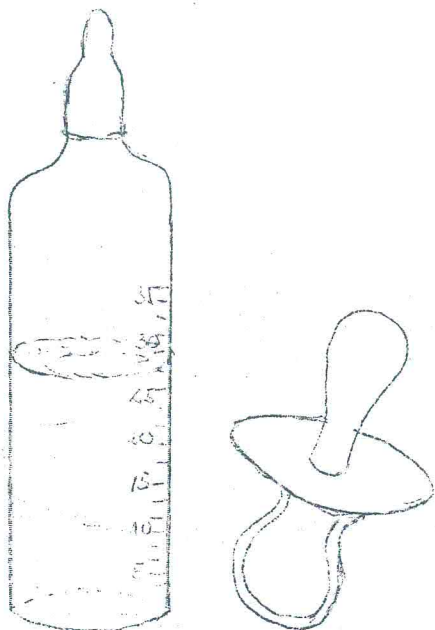
- Ne želimo se pravdati - rekao nam je Đ. Mesaroš, odgovoran za rad orkestra. - Dugo se nismo pojavljivali, i to je tačno. Kvalitet glazbe a i sam repertoar koji sada sviramo, nije nešto naročito. U zadnje vrijeme malo

smo vježbali, i to je ono što nije dobro. Na kraju krajeva su i ljetne ferije, te nas je teško sakupiti i otpočeti sa radom. No, to nije sve. Mi nemamo dovoljno (ispravnih) instrumenata. Raspoložemo sa jednim pojačalom jačine 10 vati. U njega možemo uključiti jednu gitaru, a kada uključimo i mikrofona, (koji također nije baš najispravniji), tada je zvuk već slabiji. A da i ne govorimo o drugoj gitari.

Eto, to nam je rekao Đ. Mesaroš. Mi se sada pitamo, gdje tražiti uzrok ovakvom (ne)radu? Svakako, ne bismo se smjeli pomiriti sa tim da su ljetne ferije, i teško se sakupljamo. Malo više entuzijazma ne bi bilo na odmet. No, ne bi bilo pošteno kada bismo uzroke tražili samo u neodgovornosti članova orkestra. Možda nije na odmet podsjetiti vjernike na Petu crkvenu zapovijed, jer oni koji sviraju, nemaju sredstva kojima bi nabavili bolje instrumente. Ili, da stvar naprosto ostavimo "Horizontalcima", pa neka oni rade kako znaju i umeju...?

Đ. Horvat

R O D I M I B E B U

- Kupi mi kucu, il' mi rodi bebu. Ja sama više ne mogu - reče mi jednoga dana moja kći Snežana.

Zastadoh iznenađena i dirnuta ozbiljnošću njenoga glasa.

- Pa ti nisi sama - rekoh joj ne baš sigurna da sam u pravu. Tu je Stana, pa Zoran, pa Nina...

- To nije isto. Stana po ceo dan radi po kući, Zoran igrača klikere, a Nina je dobila brata i stalno ga čuva. Mene niko ne gleda...

Kada se Miloš vratio sa posla pozvala sam ga na stranu: - Tvoja ćerka traži kuće ili bebu. Što pre to bolje. Tako sam bar stekla utisak...

Gledao me je iznenađeno, a onda prasnuo u smeh.

- To nije smešno - gotovose naljutih. - Ti po ceo dan radiš, a kad si slobodan ili se

SZÜLJÉL NEKEM KISBABÁT!

-Vegyél nekem kis kutyust, vagy szüljél babát. Egyedül tovább nem bírom ki - mondta egyik nap Snežana, a kislányom.

Meglepődtem. Meghatott gyermek hangjának a komolysága.

-Hát nem vagy egyedül - feleltem neki bizonytalanul. Itt vannak Stana, Zoran, meg aztán a kis Nina.

A, az nem ugyanaz. Stana nap-hosszat a házban dolgozik, Zoran klikkerezi, Ninának pedig kisöccse van, állandáan azt örzi. Felém senki sem néz...

Mikor Miloš hazaért munkahelyéről, félrehívtam:

-Lányod kutyakölyköt akar, vagy kisbabát. Minél előbb, annál jobb. Nekem legalábbis az az érzésem...

Meglepetten nézett rám, majd felkacagott.

-Nem nevetséges - már-már haragbagurultam - Naphosszat dolgozol, szabadidődben pedig pihensz, vagy a gépkocsit dédelgeted. Jómagam sem dicsekedhetek, mindent Stának engedtem át. Ő végzi a házimunkákat, örzi a gyerekünket, aztán amihez előbb hozzájut...

Stana, nagyon szorgos és jóra való cseléd, de hát mégsem lehet kislányunk társalgója. Snežanának, igaz, vannak barátai az utcabeli gyerekek között. Az utóbbi időben mégis valami elégedetlenséget észleltem tekintetében és viselkedésében.

Nem tudom, Snežana volt-e rá a legnagyobb befolyással, vagy mi magunk is ezt kívántuk, elég az hozzá hogy egy nap rájöttem hogy áldott állapotban vagyok. Mikor közöltem vele az örömhírt, Snežana elnémult, majd hozzámfutott és megölelt...

-Édes anyukám! - suttogta na-

odmaraš ili opravljáš kola. Ni ja ne mogu da se pohvalim, sve sam prepustila Stani. Ona nam radi i po kući i čuva dete, pa šta pre stigne...

Stana, naša kućna pomoćnica bila je dobra i vredna žena, ali ni je mogla da bude društvo našoj devojčici. Snežana je doduše imala drugove i drugarice iz ulice, ali u poslednje vreme primećivala sam neko nezadovoljstvo u njenim rečima i ponašanju.

Ne znam da li je Snežana uticala na ovu odluku ili smo to i sami poželeli, tek jednog dana osetih da sam zatrudnela. Kada sam joj saopštila ovu radosnu vest, Snežana je zanemela a zatim mi pritrčala i zagrlila me.

- Slatka moja mamice, - prošaptala je - mnogo ti hvala...

Od tog trenutka u našoj kući počela je prava svečanost. Snežana, Stana i Miloš su me dvorili kao da sam težak bolesnik; nisam smela da podignem ni najmanji predmet, a o nekim komplikovanijim poslovima u kući ni da govorim.

- Ali, zaboga - ljutila sam se - Pa ja sam zdrava i ništa mi ne fali. Pustite me već jednom na miru.

- Ti ništa ne znaš - prekorio me moja kćerka. - Ako budeš podigla nešto teško može beba da ti ispadne.

Bilo je iluzorno ubedjivati ih. Izmučena i predata sudbini, odmarala bih se u širokoj fotelji ili uz prатnju svojih "guvernanti" šetala po obližnjem parku.

- Samo da se dete jednom rodi - uzdisala sam.

To što je beba na putu unelo je čudnu sumnju u misli moje ćerke. Prislonila bi uho na moj stomak i konstatovala:

- Evo je lupa. Mora da joj treba nešto.

gyon szépen köszönöm...

E pillanattól fogva házunkban valóságos ünnep kezdődött. Snežana, Stana és Miloš úgy gondoskodtak rólam mint egy nehéz betegről, a legkönnyebb tárgyat sem volt szabad fölemelnem, valami bonyolultabb házi munkáról nem is beszélve.

-Az Isten szerelmére - már ha ragudni kezdtem - egészséges vagyok, semmi bajom nincs. Hagyjatok már egyszer békén!

Nem tudsz te semmit - szólt rám kislányom - ha valami nehezett emelnél fel, kieshet a kisbabád!

Reménytelen volt meggyőzni őket. Kimerülten, a sorsra bízva magam, naphosszat pihentem a széles karosszékekben, vagy "óvónőim" kíséretében a közeli parkban sétáltam.

-Csak már megszületne ez a gyerek - sóhajtoztam.

Ez a tudat, hogy útban van a baba, szokatlan zavart okozott a kislány gondolatmenetében. Olykor hasamra támasztotta fülét és örömmel állapította meg:

-Ime, kopog a baba! Bizonyára szüksége van valamire!

Egyszer bizony meglepett:

-Anyu, te most olyan vagy, mint a mesebeli farkas, aki Piroskát és a nagymamáját elnyelte.

Jednom me je zabrinula.

- Ti si mama kao onaj vuk koji je proгутao Crvenkapu i njenu baku. Samo što ti nisi zla i nisi dirala nikakvu baku. Nama je dovoljna devojčica.

- A ako bude dečak - insistirala sam.

- Biće devojčica, kada ti ja to kažem - odgovorila mi je čvrstim glasom koji nije trpeo pogovora.

- Izgleda, došlo je vreme da počnemo sa seksualnim vaspitanjem naše kćeri - rekoš uveče Milošu.

- Ona je ubedjena da sam pro-
gutala bebu.

Gledao me je zbunjeno i, verujem, već počeo da kombinuje priče o pčeli i cvetu i sličnim primerima o kojima je čitao u savetima: "Kada i kako započeti sa seksualnim vaspitanjima najmlađih."

+

Najzad, došao je i taj dan. Junački sam izdržavala bolovo, najviše zbog toga što nisam htela da preplašim Snežanu. Kada su me kolima povelili u bolnicu, dugo je stajala na ulici i mahala mi.

-Doći ću da vas obiđem- dovi-
knula je. - I reci joj da te ne lju-
ti...

Pokazalo se da je Snežana bila u pravu. Rodila sam divnu, crnooku devojčicu koja je stalno bila gladna.

Sutradan su ušli uštogljeni s
buketom cveća u rukama.

Donela sam joj nešto - šapnu-
la je kasnije Snežana, krijući ne-
što iza leđa.

- Pogodi šta je? - gotovo radosno uzviknu Marko.

Odmahnuh glavom. Snežana izvuče ruku i ugledah veliku lutku.

- Štedela sam - rekla mi je u poverenju. - Nisam uopšte jela žva

Csak te nem vagy rossz, és nem bántottál egy nagyanyát sem. Nekünk egy kislány is elég...

-De ha fiú lesz?- kérdeztem.

-Kislány lesz, ha mondom,
majd meglátod! - felelt ellent-
mondást nem tűrő hangon.

-Most már, azt hiszem, ideje lesz elkezdeni lányunk nemi felvilágosításával foglalkozni. -mondtam egy este Milošnak. -meg van győződve róla, hogy én lenyeltem a babát.

Zavarba jött, és hiszem, hogy már elkezdett a méhecske és a virág példáján gondolkodni.

+

Végre az a nap is megérkezett. Hősiesen türtem a fájdalmakat, főleg azért hogy Snežana ne ijedjen meg. Mikor gépkocsival a kórházba szállítottak, so káig állt meg az utcán és intégetett.

-Eljövök majd látogatóba! -
kiáltotta - és mondd meg neki
hogy ne haragítson...

Snežanának igaza volt. Gyö -
nyörű feketeszemű, mindig éhes
kislányt szültem.

Másnap ünneplőbe öltözve, vi
rágsokorral a kezükben -megjöt
tek látogatóim.

-Hoztam neki valamit - süg-
ta aztán Snežana, miközben ál-
landóan a háta mögött rejtege-
tett valamit.

-Találd ki mit? - kiáltott fel boldogan Miloš is.

Vállat vontam. Snežana erre felémnyújtotta kezeit, melyek -
ben egy nagy hajásbabát tartott.

-Spóroltam - mondta bizalmasan - Amióta a baba bekopogott, egy rágógumit sem vettem.

ke od kako je beba zakucala.

Zabrinuto sam gledala kako ma še lutkom iznad bebine glave.

Rastali smo se uz mnogo polju baca. Primetih ipak, da je Snežana neraspoložena.

- Šta je, ne sviđa ti se beba? - upitah je.

- Sviđa mi se. Ali, mama, toliko trud a ona čak ni da se osme hne. Čudna su ta mala deca! - reče Snežana i zabrinuto klimnu glavom.

("PRAKTIČNA ŽENA" broj 395 od 20. 7. 1971. g.)

Némi szorongással néztem hogy mint lóbálja a gyerek feje felett a hajasbátát.

Sok csók után hazaindultak. Láttam azért hogy Snežanának lelapadt a jókedve.

-No mi az? Nem tetszik a baba? - kérdeztem.

-Dehogynem, nagyon szép. De anyukám, ennyi gond után még csak rám se mosolyodott! Furcsák ezek a kis gyerekek - mondta és elgon dolkodva bólintott.

STUPITI S DRUGIMA U KONTAKT, ZNAČI PRIMITI IH U SEBE

Suvremeni ljudi, pojedinačno ili kao skupina, žele stupiti u kontakt sa svojim bližnjima. "Stupiti u kontakt s nekom osobom, s nekom društvenom sredinom", eto, to je njihova težnja. Neki misle da je to potreba, a neki da je dužnost. Smatramo da se radi o jednom i drugom. Potrebno je, jer čovjek više ne može da živi izolirano. Dužnost je, jer čovjek ne može ispuniti sama sebe ako se ne ujedini sa svim ostalim ljudima. Dužnost je to u prvom redu zato, što se svi ljudi koji su ot kupljeni Kristovom krvlju, postali djeca jednoga Oca, postali također jedni drugima braća. Što više suvremena tehnika i znanost približavaju ljudska bića, ona to više moraju jedna s drugima stupiti u kontakte i produbljivati ih. Medjutim, je li to tako jednostavno i lako stupiti s drugima u kontakt?

Neki ljudi misle: "ja kontaktiram s mnogima, jer poznajem mnogo ljudi." Varaju se; čovjek može ostati u moru tobožnjih kontakata ako nema oči širom otvorene, i srce spremno da primi bližnjega.

Čekaš dugo na autobus. On prolazi popunjen; nema više mjesta. Odmah postaješ nestrpljiv, malodušan: "Uvijek je to tako na toj pruzi!" Isto tako kod nekih ljudi nikada slobodnoga mjesta. Ne zaustavljajući se, oni prolaze mimo ljudi koji ih čekaju. Kod njih je uvijek sve dupkom puno.

Ne voziš li i ti svojom prugom prebrzo i uvijek popunjen? Ako se želiš spremiti za kontakte, nauči najpre gledati. Da bi mogao gledati, hodaš polako. Nastoj se zaustaviti i posmatrati ljude. Upoznati nji-

hov život i običaje.

Da čovjek uspostavi kontak, nije dovoljno opaziti drugoga. Treba ga primiti. Neka ti kuća uvijek bude otvorena, "ulaz slobodan". Neka ne bude pred njom "oštrih pasa" koji drže ljude na udaljenosti. Neka se drugi ne povlače pred tobom govoreći: "Plašio sam se da me nećeš shvatiti!"

Zadovoljan si ako nađeš na kolodvoru garderobu da ne bi morao vući prtljagu sa sobom. I ti budi dobra garderoba za druge. Neka oni mogu kod tebe odložiti svoje teške pakete, nezgodne za nošenje, kako bi mogli izići na ulicu lagani i rasterećeni.

Vrijednost čovjeka mjeri se, između ostalog, po njegovoj komunikativnosti (društvenosti).

Ako želiš stupiti u kontakt s bližnjim, načini u sebi prazninu i dozvoli, da je on popuni. Daj da u tebi zavlada šutnja, ali dopusti da je on ispuni svojom bukom.

Svakoga jutra posveti nekoliko trenutaka susretu s Bogom. Prikaži mu sve molitve, djela i trpljenja ovoga dana, jer ćeš preko dana, uslijed velike užurbanosti to zaboraviti.

(nastavit će se)

Sestra Florijana

PORUKA IZ AUSTRALIJE

Molim Vas, nikako ne spominjući moje ime, kažite ljudima da ne dolaze u Australiju. Cijene rastu. Kuće su skupe i poskupljuju. Štrajkovi nikako da utrnu. Tu se gase, tamo se opet pale... Dobri se kvare, zli postaju još gori. Klima je ubitačna. Naškodila je već mnogim mladićima. Posve zdravi tek joj odolijevaju. Žene ne mogu jesti, ubija ih glavobolja, nervozne su, ljute. Većinom moraju raditi i žene, jer s muževljevom plaćom ne može se izići na kraj. Radi se mnogo i teško. Vlada se bori protiv inflacije. Djecu je teško sačuvati, mislim od kvarenja.

Nije ovdje život u svemu crn i negativan, ali postaje sve teži. Mnogi iz zapadne Evrope se vraćaju kući. Pali su zakonski prijedlozi da se dolaznici obvežu na 5 godina rada u Australiji, kao i da si plate put te donesu ovamo toliko novaca, da si plate stan i hranu dok ne prime prvu plaću.

Iz pisma jednog misionara u
Australiji

=====

CRKVA U SVIJETU + VIJESTI + OBAVIJESTI + CRKVA U SVIJETU + VIJESTI +

=====

/.//.//.//.//

Od 6. do 15. avgusta u Zagrebu i Mariji Bistrici održan je VI Mariološki i Marijanski kongres. Tema Mariološkog kongresa bila je: "MARIJA POČETAK BOLJEG SVIJETA". Ovom kongresu prisustvovalo je 126 teologa, stručnjaka za nauku o Mariji ne samo iz naše zemlje, već i iz inostranstva i svih vjerskih pripadnosti.

Završna svečanost održana je u Mariji Bistrici uz prisustvo mnoštva vjernika iz cijele naše zemlje, pa čak i iz inostranstva. Vrhunac svega bila je sv. Misa koju je, uz koncelebriranje više desetina svećenika služio kardinal Franjo Šeper.

O tome više čitajte u vanrednom izdanju Glasa Koncila, od 22. kolovoza ove godine.

/.//.//.//.//

PRVA PRIČEST U BAČKOJ PALANCI

2 avgusta ove godine u našoj župnoj crkvi odražana je Prva sveta pričest. Pod večernjom svetom Misom pričestilo se ukupno 50 dječaka i djevojčica, što hrvatske što mađarske nacionalnosti. Cijela Misa bila je njima posvijećena, a oni su u njoj aktivno sudjelovali. Pjevali su pjesme, čitali poslanicu, recitirali promjenljive dijelove... Nakon Mise priredili su kratki prigodni recital za prisutne, a poslije svega u župnom stanu za prvopričesnike priredjena je mala zakuska.

/.//.//.//.//

TRODNEVNA DUHOVNA OBNOVA U ČELAREVU

Od 19. do 22. avgusta u okviru 150-togodišnjice župe, u Čelarevu je održana duhovna obnova. Predavanja je održao župnik i kroz njih obradio teme: MARIJA UZOR VJERE, MARIJA UZOR MAJKE I ODGOJITELJICE, MARIJA UZOR ŽENE I OBITELJSKE HARMONIJE i MARIJA UZOR PATNJE. Odziv vjernika nije ispunio očekivanja, ali je zato ono malo prisutnih aktivno sudjelovalo u razmatranjima.

Iduće godine na blagdan Velike Gospe, (15. 8.) održaće se proslava 150-togodišnjice čelarevske župe, i tom prilikom izdat će se brošura POVJEST ŽUPE ČELAREVO.

/.//.//.//.//

OTVARANJE ŽUPSKE DVORANE

U nedjelju, 3. oktobra, bit će svečano otvaranje novoizgrađjene župske dvorane. Svečanu posvetu obaviti će bački dekan. U novootvorenoj dvorani, neposredno poslije posvete, održat će se kraći prigodni program koji je organizirala Liturgijska radna grupa.

Dvorana je, naime, izgrađjena, ali troškove oko njene izgradnje nisu izmireni. Sjetite se toga kada budete prekoračili njen prag.

/./././././././

U nedjelju, 3. oktobra ove godine, u našoj župi, kao gost, boraviti će fra. Marin KOVAČEV, misionar iz Orura, u blizini Lapaza u Boliviji.

Kako smo saznali, on će služiti večernju sv. Misu, a nakon Mise održati će jedno predavanje na temu "MOJ MISIIONARSKI RAD". Predavanje će biti popraćeno prikazivanjem dija-filmova.

Smatramo ovo jedinstvenom prilikom da se čuje i vidi kakav je kršćanski život u tako zabačenim, i, naravno, nerazvijenim zemljama, i kakve žrtve očekuju one koji primitivnim Bolivijskim plemenima žele donijeti Istinu. Zato vas pozivamo da u što većem broju dodjete da na taj način steknete makar bližnju sliku o životu i vjerskim prilikama u tom misijskom kraju.

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

N	Franjo WILVOHL	20. 4. 1971.
A	Terezija KRIEG	3. 6. 1971.
Š	Ordög LUJZA	15. 7. 1971.
I	Andrija HAJDUK	17. 7. 1971.
P	Marija BAKTER	6. 8. 1971.
O	Ivan LOVRENČIO	2. 9. 1971.
K	Viktorija TOSZEGI	3. 9. 1971.
O	Karolina ZSUFFA	5. 9. 1971.
J	Antun KOPAREC	27. 9. 1971.
N		
I		
C		
I		

IZDAJE: Rimokatolički župski ured Bačka Palanka, Trg Bratstva i Jedinstva broj 30

UREDJUJE: župni zbor suradnika

ODGOVORNI UREDNIK: Lazar Ivan Krmpotić, B. Palanka, Trg brat.jed. br.30

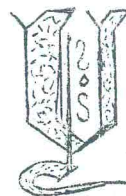
Umnoženo vlastitim ciklostilom

List se izdržava dobrovoljnim priložima vjernika

Horizonti

List za izgradnju župskog zajedništva

PRILOG SEDMOM BROJU

eoma je teš
ko u nekol
ko poteza
opisati svo
je dojmove,

koje čovjek stječe za vrijeme svoga boravka u jednoj velikoj zemlji, kao što su Sjedinjene Države. Pogotovu kada iz toga mnoštva utisaka treba izdvojiti nešto što bi moglo interesirati određenu čitalačku publiku koju imam pred sobom. Ponajprije kanim sasvim općenito iznijeti neke svoje dojmove o američkom životu uopće, da se onda u drugom dijelu osvrnem na crkveno-kulturno-nacionalne

*Moji utisci
sa puta po Americi*

prilike našega življa, koji je pošao da u toj dalekoj zemlji, raspričanoj na daleko, kao slobodarskoj, bogatoj, pokuša izgraditi svoj novi dom, i tamo naći sreću i smisao svoga postojanja.

Čovjeku je svojstveno da stvara utopije i mitove, i to baš gledom na ovozemnu stvarnost. Od davnina čovjek je sanjao o "idealnom" društvu, uređenju, državi. Jedan od današnjih mitova, barem za nas ovdje na ovom podneblju, je svakako Amerika. Kada se to ime spomene, onda se u našem prosječnom čovjeku bude neki podsvjesni osjećaji i slike o zemlji "obećanja", kojom teče "med i mlijeko". Zemlju u vezi sa kojom postoji samo jedan problem - kako do nje čim prije doći. Amerika u našem pojmovnom svijetu nije samo svijet zadivljujuće tehnike i visokog standarda, nego jednostavno kulminacija svega najljepšega, najboljega što si čovjek samo može poželjeti. Amerika je za našeg prosječnog čovjeka slika-sinonim za raj na zemlji. Takvom shvaćanju pomalo podliježemo svi, pa i intelektualci. Razumljivo je tada da kada čovjek dodje sa takvim raspoloženjem da je prvi dojam, kojega u Americi stekne razočaranje. Istina je da čovjek ostaje zadiavljen visokim tehničkim razvitkom te zemlje kao, kao i primjenom te tehnike u svagdanjem životu običnoga čovjeka. No, trijezni mislioci sve se više pobojavaju, i to ne bez razloga, da ta tehnika ne bi od sredstva postala ciljem i kumirom jedne čitave civilizacije. Poseban je pak problem, da li će čovjek, tj. njegov organizam, moći izdržati taj ritam razvitka suvremene tehnike. Brojni srčani infarkti, neuroze, psihoze, slomovi živaca, govore o ošt-rini toga problema. Svakako, ta tehnika ima svoje veliko značenje u životu američkog čovjeka, i to ne samo na području njegova rada, nego je ona i te kako lijepo iskorištena na polju kulture i duhovne

izgradnje čovjeka. Dovoljno je pogledati samo uređenje školskih objekata, knjižnice opremljene divnim filmskim projektorima, televizijskim uređajima koji magnetoskopski mogu reproducirati mnoge povjesne događaje kao i druga područja ljudske djelatnosti, laboratoriji, kabineti; sve to uveliko pomaže čovjeku u njegovoj praktičnoj intelektualnoj izobrazbi i duhovnom uzdizanju.

Druga stvar, koja čovjeka zapanjuje, jest fiskalna - novčana moć jedne ekonomski razvijene zemlje, što se, razumije se, odražava na planovima i tehničkim ostvarenjima te zemlje, npr. sa obračajna mreža puteva, različiti projekti koje se za naše pojmove graniči sa podvizima iz bajke ili romana Žila Verna.

Ozračje slobode, koje je dano čovjeku na tolikim područjima života, svakako omogućuje silan razvitak i djelovanje koje obogaćuje pojedinca i doprinosi podizanju općega nivoa zajednice. No, neki, budi ist knuto, upravo to ozračje slobode zloupotrebljavaju, kao npr. širenje pornografije, trgovina drogama, mafija sa svojim akcijama koje ništa nisu beznačajne. Sjetimo se samo umorstva Kennedyjevih i drugih američkih lidera koji su svojim programima mnogo obećavali i na svjetskom planu. Svakako bi bilo interesantno vidjeti odraz ovakvog shvaćanja u sudbeno-pravnim odnosima o čemu kao laik ne mogu kompetentno govoriti.

Trijeznom promatraču ne može izbjeći utisak o racionalnoj isplaniranosti i smišljenoj organiziranosti svega, počev od ekonomike, preko školstva, sve do crkvenih struktura. Istini za volju, valja reći, da su mnoge od tih struktura i konjunktura već zastarjele, te danas prijetu da postanu kočnicom, no vjerovati je u praktični duh američkog čovjeka, da će ih kao nerentabilne, pa čak i štetne, odbaciti. Za ilustraciju: cijeli američki način života osnovan je natočno proračunatoj kalkulaciji. Mi ovdje ne možemo se dostatno načuditi da, npr., jedan radnik zaradjuje u prosjeku 400 do 450 dolara mjesečno. No, kad izanalizirate njegov troškovnik, od poreza kojega plaća za tu svotu, pa preko stanarine, koja iznosi od 100 do 150 pa i 200 dolara mjesečno, do šišanja /3 dolara/, pa parkiranja auta /30 do 50 centi/, onda dobijete sliku da se u Americi živi od subote do subote, kao što se kod nas živi od prvoga do prvoga. Gradi se, kao i kod nas, na kredit, za kojega se plaćaju dobre kamate /6 do 22%/. O ovom bih želio i više pisati, jer su naše predodžbe o Americi u ovom pogledu najnerealnije; a to je i razlog da toliki naši odlaze u prekooceanske zemlje, a onda veliki postotak njih ostaje razočaran i nezadovoljan cijeloga svog života. Sve je to izkalkulirano: neće doći do nagomilavanja novca u radničkom džepu. Još jedan primjer: Krovovi na privatnim kućama i vilama pokrivaju se nekom vrsti ter-papira, i to je napravljen tako, da se krov mora pokrivati svakih 10-12 godina, što, dakako, nisu mali izdaci. A da se i ne govori o velikim komunalnim taksama, porezu na zaradu, i drugim davanjima.

Tri stvari su me posebno okupirale, kao tri posebna problema toga kontinenta: sukob bijelih i crnih, apatija mladih prema životu sa svoja dva surogata, tj. droge i jedna seksualna raskalašenost koja graniči jednom vrstom seksualne perverzije, a obje, i te kako, smanjuju fizičku i psihičku vitalnost američke nacije. Ne želeći ulaziti u problematiku sukoba crnih i bijelih, ukoliko je ona politički obojena, tj. izvana dirigirana, kako neki misle.

Tom problemu želim prići sa opće ljudske točke gledišta, onako kako sam je ja mogao vidjeti. Jaz između bijelih i crnih svakim danom raste. Crnci se naseljavaju u velike industrijske i administrativne centre: Washington ima 70% crnih, New York, Baltimore, Philadelphia, Boston, Cleveland, Chicago, u prosjeku od 40 do 50%. A kada se crnac "uvali" u jednu četvrt grada, onda počinje masovno iseljavanje bijelih iz te četvrti, a kuće ponegdje gube i po 60% od svoje realne vrijednosti. Svagdanja fizička razračunavanja između crnih i bijelih samo produbljuju nepovjerenje jednih prema drugima. Sve je to teren u kojem se radija mržnja, koja je spremna na sve. Nepovjerenje je veliko, u to sam se osobno osvjedočio. Činjenica da su crnci vitalniji; obitelji su brojne, (6-8-10 djece), napunjavu bijelce strahom, a mnogi pomišljaju, osobito među nemcima na povratak u Evropu. Sva nastojanja Federalne vlade izgleda da neće ublažiti postojeće nepovjerenje. Mene kao svećenika sve je to napunjalo sviješću o stanovitoj osveti povijesti, jer svaki se, naime, prijestup plaća. Crnci su nekada dovodjeni kao roblje da bespravno grade tu Ameriku, a prema aksiomu "ko u čem griješi u tom se i kažnjava", taj sukob bijelih i crnih može postati grobnica te američke civilizacije, ako se ne nadje ljudsko i Kršćansko rješenje te problematike.

Poseban problem američke stvarnosti su droge. Smatram da taj problem kod nas još uopće nije sagledan u svoj svojoj strahovitoj okrutnosti. Prigodom posjeta jednom domu za nahoćad, upozorila me je časna sestra voditeljica na jednu odredbu sanitarnih organa, da se, naime, dijete začeto, nošeno ili rođeno od drogiranane majke, može dati samo onome koji potpiše izjavu, da prima to dijete i njegovu djecu i unuke kao moguće psihičke ili fizičke bolesnike. Zamislite sa kakvim se osjećajem čitaju novinski izvještaji da je, npr. u lakawanskoj luci u jednom brodu nadjeno droge u vrijednosti 800 milijuna dolara. Ili, druga činjenica, kada mi direktor jedne državne srednje škole mirno govori da je 40% njegovih učenika konstantno (stalno) pod drogama, daljnih 30% povremeno, a tek 30% praktičnih katolika i članova nekih puritanskih protestantskih zajednica ne uzima droge. Pa onda susreti s drogiranima na ulicama, trgovima, u rehabilitacionim centrima, koji u mnogomu pod sjećaju na mučilišta Drugog svjetskog rata, samo s tom razlikom, što su u ona ljudi dovodjeni tuđim strastima, a ovamo svojim vlastitim. Po ulicama velikih gradova sakupljaju se darovi za izgradnju takvih rehabilitacionih centara, i to čine preživjele žrtve droga, čije fizionomije i cijelo držanje odaju fizičku i psihičku uvelost. Kakav je to problem za poštene roditelje koji imaju djecu, kada više nisu sigurni za svoje dijete ni u školi, jer se počesto prodavači droga nadju u školskim dvorištima, da bi prvi dan ponudili svoju robu besplatno, da za sutra osiguraju sebi kupca.

Poseban je pak problem panseksualizam, koji, zahvaljujući velikom prostoru slobode, upravo "cvate" na ovom američkom tlu, iako legalno prostitucije nema. Po svim velegradima imate velike radnje zvane "sex store", gdje se mogu nabaviti sve moguće publikacije pornografske literature, od ilustriranih publikacija, kako zavesti nevino, do uputstava kako se iživljavati nad životinjama. I, što je najgore, to je dostupno svakome pa i djeci pre pubertetske dobi. U posljednje vrijeme vodi se velika kampanja, pa i preko televizije i radija, za legalizaciju homoseksualizma; "sve to u ime slobode i osobne sreće čovjeka". Droge i seksualna raskalašenost, čini se da ostavljaju tragove na američkom čovjeku, osobito

bijelcu, koji je i onako biološki istrošeniji. Veliki broj djece kretena radja se iz godine u godinu. Počinju se u tisku pronositi glasine da će se ljudi prije braka podvrgavati kontroli, i tek nekima biološki otpornijima, dopuštati normalni bračni život, a druge jednostavno sterilizirati, u ime civilizacije, prava i dostojanstva ljudske osobe. Sigurno je da bijela vrsta u Americi biološki slabi. Utjecaj je to onog načina života, ishrane - bolje reći presitosti, te stalno uživanje nekih medicinskih produkata, od injekcija za jačanje, koje prima majka, preko različitih medicinskih preparata za jačanje, do svih mogućih praškova i pilula koje se uzimaju i u potpuno zdravom stanju, npr. pilule za apetit, pilule protiv debljanja itd. Kada sam jednom američkom biskupu izložio ove svoje utiske i rekao mu da me to društvo podsjeća na onaj period povijesti slavnoga rimskoga imperija kada se on počeo raspadati, dobroćudno se nasmiješio i potvrdno kimnuo glavom: "Potpuno ste u pravu".

U tom velikom svijetu Amerike nalazi se veliko mnoštvo naših sunarodnjaka, koji su pošli u taj daleki svijet još sredinom prošloga stoljeća, da bi tamo nešto zaradili za svoju sirotinju u domovini, i mnogi su tamo i ostali i osnovali diljem Sjedinjenih Država i Kanade na tim ogromnim prostranstvima oko pedesetak župa, isto toliko škola, koje su u početku bile na hrvatskom jeziku, a poslije, kako su djeca zaboravljala svoj maternji jezik, postale škole engleskoga jezičnoga područja. Pokraj toga imaju svoje dvorane u kojima se povremeno skupljaju na zabave i sastanke. Postoje i različita kulturna društva koja nisu vezana uz Crkvu. Posjetivši gotovo oko 80% svih naših hrvatskih katoličkih centara, imao sam prilike prilično upoznati stanje našega življa sa onu stranu Oceana. Ponaajprije gledom na njihovo materijalno stanje. Ima naših ljudi koji su se svojom spretnošću, radinošću i, nadasve, velikom štedljivošću, lijepo materijalno obezbedili, a neki i oboгатили. No, prosječno uzevši, naš radni čovjek može biti veoma zadovoljan ako pod starost ima svoju kućicu ili stan, i veoma skromnu mirovinu, nakon što je djecu odhranio. Čovjek si mora, dok radi, u okviru poduzeća ili banci stvoriti materijalne zalihe - rente, od kojih će živjeti. Posao kojega u prosjeku naši ljudi obavljaju, je rudarski, topioničarski, rad u livnicama i uopće u velikim industrijskim centrima.

Bolno je gledati kako naš živalj tamo izumire ili, bolje, kako se amerikanizira. To je sasvim normalna stvar i logičan proces utapanja jedne manjine u sredinu u kojoj živi. Stariji, koji su došli iz domovine, oni je tek možda tamo počinju pravo cijeniti, i u njima, u velikom postotku, ostaje ona kao bol koju može izliječiti samo povratak ili glina. Djeca, međjutim, koja su tamo rođena, vrlo se brzo uživljavaju u novu sredinu, postepeno se amerikaniziraju. Nije to sudbina samo Hrvata, nego i svih ostalih naroda. Od svih se još najbolje drže Poljaci i Ukrajinci, koji čak u trećem koljenu znaju ponešto poljski. U centrima gdje ima novopridošlih, još se ta svijest nekako održava, ali u starim centrima ti su naponi potpuno bezuspješni. Škola na hrvatskom nastavnom jeziku nema. Postoje samo subotnje škole koje redovito organiziraju katolički svećenici u suradnji sa prosvetnim kadrom. Tu djeca uče maternji jezik, povijest svoga naroda, kao i zemljopis svoje domovine, upoznaju se sa literarno-kulturnom baštinom naših predja, uče naše pjesme, glazbu i plesove, no i to puno puta biva na engleskom jeziku, a vjeronauk u tim katoličkim nacio-

nalnim centrima redovito se predaje na engleskom jeziku, jer je pojmovni svijet širi nego na svom maternjem, a vjera je mnogo važnija od jezika nacije. Imaju svojih nacionalno kulturnih manifestacija. Jedna mi se posebno svidjela u Kanadi: riječ je o "karavani nacija", gdje svaki narod po nekoliko dana u mjesecu maju svade godine, u svom nacionalnom centru, prikazuje svu ljepotu svoje stare domovine. To su predstave na engleskom i na narodnom jeziku dotičnoga naroda, svira nacionalna glazba, serviraju se jela i pića iz rodnoga kraja, prave se izložbe umjetnosti, rukotvorina dotičnoga naroda. Recitiraju se stihovi, većinom u prijevodu, nacionalnih pjesnika i velikana pera. Prikazuju se dokumentarni filmovi o prirodnim ljepotama, običajima, kulturnoj i nacionalnoj prošlosti rodnog im kraja. Svoju žeđ za rednom grudom ublažuju našim tiskom i knjigama gdje su im one dostupne /no, na žalost, nigdje u potrebnoj količini/, pločama i drugim sredstvima prenošenja misli. Tamo sam prvi puta čuo ploču vjere slobode "kolo igra". Kolika je ta čežnja za domom u tim ljudima koji na vani pokazuju da su sretni, to je teško opisati. Jedan me je zreli muž pitao jesam li možda dobio sobom "barem jednu grudu naših dragih ravni". Pa zašto se onda ne vraćaju, pitao bi me netko? Poslovne veze, mirovina, a osobito djeca, koja ne žele povratak, jer Amerika kroz školu budi u njima svijest pripadnosti jednoj velikoj naciji, sprečavaju ih u tome.

Crkva, mislim ovdje na nacionalne misije i dušobrižničke centre, čini sve da taj naš živalj nekako okupi, da im bude na uslugu, osobito novopridošlima, kojih je, na žalost, još uvijek priličan broj. Kako je jadno stanje onih kolonija gdje nema našeg dušobrižnika ili sestara, imao sam priliku vidjeti. Crkva tu čini velike napore. Grade se Crkve. Amerika je posijana lijepim našim crkvama, kulturnim centrima, dvoranama, sirotištima, koji su izgrađeni velikim marom, žuljevima i sirotinjom našega došljaka, od nastojanja naših prvih misionara, među kojima treba svakako istaći ime mons. Davorina Krmpotića, /koji je umro ravno pred 40 godina/, pa imena Jesiha, Stipanovića, Mišića i drugih, a sve to samo zato da naš mali čovjek nadje tu makar dio onoga tla na kojem je nikao, jer se u američki ambijent on teško uklapa, a bez ambijenta ništa ne može živjeti. Mnogi postavljaju pitanje ima li tada ta nacionalna crkvena misija smisao svoga opstanka u takvim uvjetima? Svakako ima. Jasno nam je da će sve to vremenom odumrijeti u nacionalnom smislu riječi, ali zadaća Crkve u tim uvjetima još je velika. Ona čuva našeg čovjeka od vjerskog indiferentizma i praktičnog materijalizma, koji, kao prava pošast, hara tim kontinentom.

Crkva ostaje jedino sredstvo koje tom čovjeku omogućuje da se duhovno i kulturno uzdiže, jer on niti dovoljno poznaje jezika, niti se može aklimatizirati anglosaksonskom mentalitetu. Crkva podržava u njemu i njegovu nacionalnu svijest, i vezu sa njegovim rodnim krajem, a to je tlo na kome naš čovjek može rasti. Nisu beznačajna nastojanja naših dušobrižnika, osobito u posljednje vrijeme, da što veći broj naših ljudi vrata na grudom sa koje su potekli. A kada svrši svoju misiju, ona će tada djelovati kao pastva engleskog jezičnog područja tamošnje Katoličke Crkve.

Ove dojmove stavio sam na papir samo zato, da se svatko

od nas zamisli u tu stvarnost, jer i među nama još mnoge muči napast da ostave svoj rodni kraj, i da avanturistički podju tražiti ljepši i bolji svijet. No ipak taj naš svijet još u ovaj povijesni trenutak nije posve beskorisna suha grana. Mi kao narod očekujemo od njih ne samo materijalnu pomoć, osobito kada je riječ o izgradnji pojedinih objekata, koji imaju značajne za cijeli narod, ili kada je riječ o humanim ili kulturno-znanstvenim institucijama, nego i moralnu podršku, osobito u smislu međusobne povezanosti i zajedničkog rada na zajedničkom dobru, kako na intelektualno-znanstvenom, tako i na kulturnom i religioznom. I, konačno, na njima je velika odgovornost, da dostojno prezentiraju pred velikom svjetskom javnošću časno ime i bogatu nacionalnu ostavštinu, koju ovaj mali narod dađe kao svoj skromni doprinos razvoju opće misli. Nama je pak sveta dužnost, da tu, na ovom tlu, podržavamo toplinu domovinskoga gnijezda, i učinimo da ono bude plodno novim naraštajem koji će nastaviti, uvijek bolje, ljudskije, kršćanskije časnu tisućljetnu tradiciju ovoga naroda.

o. Lazar Ivan prof. Krmpotić